

Azərbaycan Opera və Balet Teatrı

Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrı Respublikanın ən böyük musiqi teatridir. Azərbaycan milli opera sənətinin tarixi Üzeyir bəyin 1908-ci il yanvarın 12-də H.Z.Tağıyevin teatrında tamaşaya qoyulan "Leyli və Məcnun" operası ilə başlanır. Onların ilk tamaşasının dirijoru Ə.Haqqverdiyev, rejissoru H.Ərəblinski olmuş, Məcnun rolunda H.Sarabski, Leyli rolunda isə aşpaz şagirdi Əbdürrəim Fərəcov çıxış etmiş-

lər."Leyli və Məcnun"dan sonra Ü.Hacıbəyli M.Maqomayev, Z.Hacıbəyov tərəfindən daha bir neçə opera yaradıldı. Bu günkü teatrın binası 1910-cu ildən başlayaraq kiçik bir dəstədən ibarət opera həvəskarlarına verildi. Bu opera dəstəsi 1913-cü ildə Gəncəyə, 1914-cü ildə Tiflisə, 1915-ci ildə isə Dərbəndə qastrol səfərinə getdi. 1916-cı ildə Gəncədə yaşayan məşhur musiqiçi, tarzən Məşədi Cəmil Əmirov "Seyfəl Mülük" adlı operasını tamaşaya qoydu. Sonra-

axtarıb tapmaq, peşəkar dirijor, rejissor, xormeyster, səhnə rəssamları cəlb etmək kimi ciddi yaradıcılıq problemləri dururdu.

1925-26-cı illər teatr mövsümündə Azərbaycan Opera Teatrı dram teatrından ayrılaraq (həmin vaxtadək hər iki kollektivin tamaşaları bir binada göstərilirdi), indiki opera və balet teatrı binasında müstəqil fəaliyyətə başladı. Teatrda Üzeyir Hacıbəylinin "Harun və Leyla" operası istisna olmaqla, başqa operaları da göstərilmişdir: "Şeyx Sənan" (dirijor – müəllif, rejissor – Q.Şərifov, Şeyx Sənan – H. Sarabski, Xumar – İeyla xanım (Tamara Boqatko), Giko – Mirzəəğa Əliyev, ilk tamaşa 1909-cu il noyabrın 30-da Nikitin qardaşları sirkinin binasında göstərilmişdir): "Rüstəm və Söhrab" (dirijor-müəllif, rejissor və Söhrab rolunun ifaçısı – H.Sarabski, Xurşidbanu – Ə.Ağdamski, ilk ifa 1910-cu il noyabrın 18-də Tağıyev teatrında olmuşdur): "Şah Abbas və Xurşidbanu" (dirijor – M. Maqomayev, rejissor - H.Ərəblinski, Şah Abbas – H.Sarabski, ilk tamaşa 1912-ci il martın 10-da Nikitin qardaşları sirkində olmuşdur): "Əsli və Kərəm" (dirijor – müəllif, rejissor – H.Ərəblinski, Kərəm – H.Sarabski, Əsli - Ə.Ağdamski, ilk tamaşa 1912-ci il mayın 18-də olmuşdur).

1937-ci il aprelin 30-da teatrda Ü.Hacıbəylinin şah

əsəri – "Koroğlu" operasının ilk tamaşası göstərildi. (dirijor – müəllif, rejissor –İ.Hidayət-zadə, Koroğlu – Bülbül, Nigar – G.İsgəndərova, Həsən xan – M.Bağirov, İbrahim xan – B.Mustafayev, İbrahim xan – B.Mustafayev, Ehsan xan – Ə. Zülalov, Həmzə bəy – H.Hüseynov).

1943-cü ildə opera rus dilində də tamaşaya qoyulmuşdur (dirijor – Niyazi, rejissor –İ.Hidayət-zadə, Koroğlu – A.Drozdov).

Ü.Hacıbəylinin operaları müxtəlif illərdə teatrın repertuarında daim mühüm yer tutmuş, yeni quruluşlarda dəfələrlə tamaşaya qoyulmuşdur (Üzeyir Hacıbəyli ensiklopediyası. Bakı: Şərq-Qərb, 2008, Səh.26-27.).

lar Bakıda Hacıbaba Şərifovun "Mehri-Mah" operası, Süleyman Səfərovun "Xırdavat oğlan", Əhməd Qəmərinskiyinin "Məkrizənan" musiqili komediyaları tamaşaya qoyulmuşdu. 1920-ci ildə opera teatrı milliləşdirilərək Dövlət teatrı adlandırıldı. Dövlət Teatrının qarşısında tenor, bariton, bas səsləri olan kişi müğənnilər, soprano, metso-soprano və kontralto səsləri olan peşəkar aktrisalar yetişdirmək, xor heyəti üçün oğlan və qızlar

